

Wat zijn jullie lessen tot dusver?

- **Planning / seizoenen:** Plan ver genoeg vooruit, zodat je de juiste voorbereiding kan doen voor je aanplant, zoals pioniersoorten en je vervolg na aanplant.
- **Grond voorbereiden:** je moet de bodem goed voeden, niet dichtrijden.
- **Mee werk dan je denkt:** vrijwilligers zijn nodig en gunstig bij aanplant.
- **Niet te veel plannen:** gewoon gaan doen.
- **Begin meteen, maar begin niet te groot:** Begin klein, leer en ontwikkel door, dan kan je goed aansluiten bij ontwikkelingen en wat goed aanslaat.
- **Onderstammen en cultivars:** Leer over de juiste onderstammen en cultivars, dat is essentieel voor de lange termijn.
- **Inspelen op veranderd klimaat:** Goed in stapjes te ontwikkelen.
- **Haal genoeg kennis op:** Leer van andere met meer ervaring, zelf weet je mogelijk weinig over de details, die zijn wel van belang.
- **Bomen vragen veel werk:** Je moet ze juist snoeien en onderhouden, bijvoorbeeld knotwilgen, die kan je wel weer benutten voor warmte winnen of snippers.
- **Vrijwilligers:** Nog uitdagend ze goed te benutten. Hoe moet je er mee omgaan en hoe zorg je dat je er echt wat aan hebt?
- **Neem buren mee in de ontwikkeling:** dat kan helpen in je gedragenheid (voorkomen van klachten). Maar tegelijkertijd neem niet alle kritiek van omliggende tot je.
- **Let op de grootte van je plantgoed:** Helpt bij het aanslaan. Aldus niet te klein en niet te groot (bijvoorbeeld niet kleiner dan je knie en niet hoger dan jezelf).
- **Durf groot te denken:** Beperk je visie en plan niet tot te veel kleinschaligheid, durf groter te denken.
- **Werk met kruiden,** voor omzet op een korte termijn.
- **Laat zien hoe het in het landschap past:** werk met topotijdreis, daarmee kan je de gemeente laten zien hoe beplanting voorheen in het landschap past.
- **Neem tijd voor vergunningstraject:** dit kan tot wel 2,5 jaar duren.
- **Denk vooraf na over onderhoud, beheer en oogst:** vooraf is van belang om daar over na te denken, de bomen staan er daarna in.
- **Plant met gespreide oogst:** het is je eigen voorkeur, maar idealiter plant je met een gespreide oogst van het jaar om werkdruk te verminderen.
- **Planten van bomen in grasland is kunstmatig:** zorg er voor dat je ze goed verzorgd.
- **Kennis goed documenteren:** per project gedetailleerd info vastleggen; grondsoort, planten, afstanden, etc.

Wat zijn jullie verwachtingen van het netwerk?

Kennisbehoefte en uitwisseling (20 x genoemd), thema's:

- Uitswisselen van ervaringen (succesvoorbeelden)
- Contact met beleidmakers en ambtenaren
- Verzorging en voorbereiding van bomen
- Kennis over beheren en onderhoud
- Subsidies soorten en gebruik daarvan
- Welke soorten doen het goed op veenige grond
- Wet regelgeving
- Hoe gezamenlijk oppakken
- Bodemtransitie o.a. voorbereiding en successie
- Leren van terug koppeling terrein ervaring
- Onderhoud, Snoei en beheer
- Problemen delen & oplossingen bedenken
- Hoe maak je een realistische kosten baten analyse

Samenwerken:

- Hoe we problemen gezamenlijk oppakken? bijv. gezamenlijke oogstmachines.
- Samenwerken met burens, wie in de buurt is bezig met agroforestry?
- Netwerk onderling realiseren om elkaar te ondersteunen
- Geslaagde projecten realiseren met elkaar
- Kansen zichtbaar maken

Ondersteuning nodig:

- Hulp bij aanvraag, zoals het vergunning traject
- Subsidie - Hulp bij financiering regelen
- Beplantingsplan
- Ondersteuning bij belemeringen (regels, arbeidsbehoefte, financiering)
- Draagvlak/begrip over heden in relatie tot procuderes (en kosten)
- Verbinding boeren burger rond Agroforestry/voedselbossen projecten
- Het opzetten van kenniskoepels op onderwerpen/thema's
- Grote groep heggenvlechters verzamelen die willen vlechten over 5-7 jaar

Organiseren

- Excursies
- Netwerkgroep naaste burens < 5km afstand
- Factsheet met berekening kosten en baten
- Goede documentatie over projecten over bodem, ligging en beplantingsplan
- Succesverhalen

Wat zou je komend jaar willen (tot mei 2025) ?

- **Studiegroep voor uitwisselingen en kennis opdoen**
- **2 stromingen:** voederhaag / melkvee en voedselbos
- **Brochure projecten** – details om te kunnen starten
- **Boorbereiding successie** – grondvoorbereiding en succesie versterken.
- **Gezamenlijk inkopen** – bijv oogst machines
- **Aanlegfase** – loonwerker gezamenlijk kunnen oppakken
- **Bodemonderzoek**
- **Richting kwekers** - aangeven wat nodig/gewenst is
- **Kennis snoei is belangrijk**
- **Praktische sessie hoe doe je agroforestry?**
 - o Beheer
 - o Snoei
 - o Aanplant
- **Enquete aangeven hoe je betrokken wilt worden**
- **Online platform** – info centraal beschikbaar

Thema's voor volgende kennisessie:

- Onderhoud bomen
- Vermarkting
- Praktische kennis uitwisselen
- Excursie bestaande voederhagen
- Omgevingsvisie
- Ervaring aanplanten
- Bodem
- Beplantingsplan
- Kenniscentrum
- Principe inpassing per landschapstype
- Kennisdeling bijv, mulchen
- Eigen ervaringen delen met elkaar

Bedankt voor jullie enthousiasme en input!

